

MAGYAR NÉP

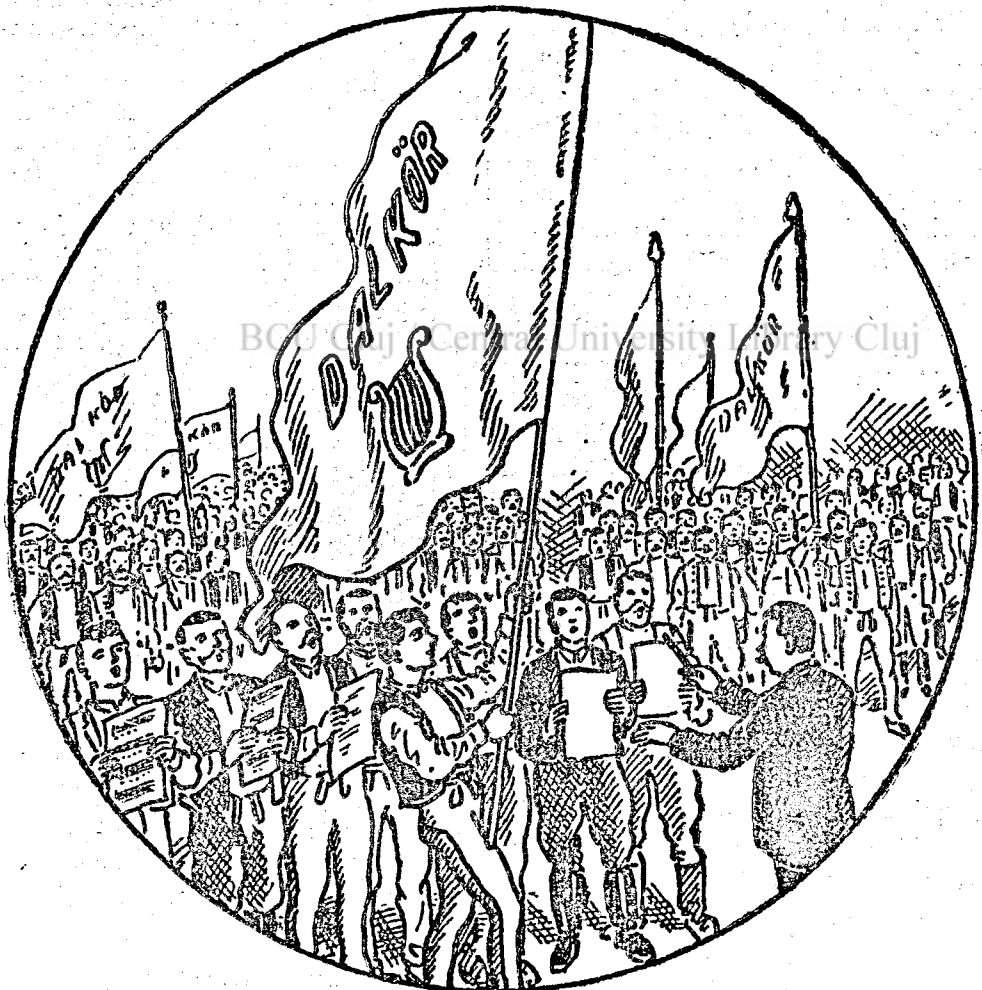
KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évi 170.— L., félévre 95.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 270.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Tábor legyen a zászlók körül.
 Ünnepi beszéd a nagyborosnyói énekkar zászlószentelésén. —

Van-e értéke a Dalosszövetség munkájá-
 Mi a szerepe és jelentősége az országos
 és a magyar közéletben? Érdemes-o
 vanni ebben a munkában? E kérdésre ki-
 az ünnepi alkalommal feleletet adni,
 gy érzem, hogy épen az ilyen felemelő
 zások teszik kötelességünké a komoly
 tást. Mit végeztünk és mit kell még el-

végeznünk? Mit várhatunk? Érdemesek va-
 gyunk-e arra, hogy várjunk valamit a ma-
 gyar, az egyetemes közvéleménytől?
 Első kérdés: Van-e értéke a Dalosszövet-
 ség munkájának? Végzett-e valami olyat, ami
 érdemessé teszi a figyelembevételre? E kér-
 désre való feleletadásnál, első sorban figyel-
 nünk kell arra a helyzetre, melyben népünk

körében a Dalosszövetség munkáját megkezdette. A világháború után, rettentő összeomlásoknak gyötrelmei között kezdte meg munkáját szövetségünk. Oda állott csüggedt, a reménytelen fájdalom kétségbeesésével vivődő népünk elé a szóval: Énekeljétek, magyarul énekeljétek! Népünk lelkében ott élt az a reménytelenség és elkeseredés, mely a babiloni fogság idején Izrael népének szívében élt, s melyről a 115-ik Zsoltár beszél: „Azt mondták: Énekeljétek nekünk a Sión énekei közül. De mi azt mondtuk; hogyan énekelnénk idegen földön?” A Dalosszövetség azonban ezt hirdette: ez a föld számunkra nem idegen föld, itt nekünk hivatásunk van, itt nekünk jogunk van élni. Hirdette, hogy magyar az a föld alattunk, melyet magyar kéz művel meg, magyar az az ég felettünk, melyet magyar imádság szentel meg. Mi, akik a Dalosszövetség körében dolgozni kezdtünk, arról voltunk meggyőződve, hogy népünknek, országunknak, akkor teszünk igazi szolgálatot, ha kétségbeesett népünk szívébe vissza adjuk, felébresztjük az elveszített életkedvet, az öntudatot: Nekünk a megváltozott történelmi helyzetben is van jogunk élni, akarunk is élni s úgy van jogunk élni s úgy akarunk élni, mint magyarok. Énekünkkel ki akartuk fejezni hitünket a jövőben, de meg is akartuk mutatni a szívünket, hadd lássa meg az egész világ, hogy a mi szívünkben, a szívünk érzéseit megszólaltató dalainkban, nincsen egyéb, csak kiolthatatlan vágy szeretet és békeség után. Egy nép, amely néma, amelynek ajkai lecsukódtak, a halálnak népe. Mi nem meghalni, de élni akartunk, dolgozni akartunk e földön. Ez életakarattal volt kifejezésrejuttatója szövetségünk.

Eljön az idő, amikor az elfogulatlan történetírás meg fogja állapítani, hogy mégis volt valami csodálatos dolog abban, hogy a magyar dalosok élén, elindult egy férfiú, hegedűvel a kezében, dallal az ajkán, nem törődve sem gunnyal, sem lekicsinyléssel, hogy odaálljon népe elé tanítsa népét, biztassa népét: Elég volt a néma kétségbeesésből, énekeljétek. Bizzatok az életben! Örvendjétek az életnek!

És én is elmuló életem egyik szép szolgálatának tartom, hogy e meggyőződésnek sokszor szószólója lehettem. Vallom, hogy amíg egy népben az életkedv, az élni akarás fel nem ébred, addig az a nép alkotó munkára képtelen. A Dalosszövetségnek abban volt történelmi szerepe, hogy ezt az életkedvet felébresztette népünk szívében. Ha semmi egyebet nem tett volna, csak azt, hogy a legnagyobb magyar

költőnek sirjához, a magyar dalosok ezreit felvonultatta, hogy ott annál a szent sirnál gyenek fogadalmat, hogy a költő hitével, a költő lelkét betöltő eszményekért fognak dolgozni, dolgozni fognak azért, hogy ezen a földön, a szabadság és testvériség lelke egyesítse az erőket, már ez a tény önmagában érdemesebb teszi ezt a Szövetséget nemcsak a mi népünk, de az országos közvélemény elismerésére, mert ez a tény azt mutatja, hogy a magyar nép alkotó munka részesévé lett s ez eredménye és értéke a Dalosszövetségnek része van.

Azonban ez a megnyilatkozás csak ünnepi kifejezője volt annak a léleknek, mely a Dalosszövetségben egyesült énekkarok mindegyikében a maga helyén kell, hogy vezesse. Ki tud felmutatni egyetlen olyanényt, amikor a Dalosszövetség ne tartotta volna büszkeségének és elengedhetetlen szent kötelességének, hogy az egyház, a templom és iskola nemes munkájának érdekében közre működjön? Hol volt olyan kulturális megmozdulás, ahol magyar dalosok a dal szárnyain ne vitték volna Isten trónjára, a magyar lélek hitét, reménységét, összefogó szeretetét.

Hogy munkánkban volt és van nagyon sok gyarlóság, ki tagadhatná? Van, de egy nincsen: alattomoság! Akinek a szívében alkarni való sötét érzések, irigységek, gyűlöletek vannak, ez nem énekel az nem tud énekelni. Mi jót akarunk és magasra emelt zászlónk után ajkainkon tiszta énekekkel indulunk a legmagasabb eszmények szolgálatába.

Van valami különös, de meghatározó dolog abban, ahogy a Dalosszövetség dalárdái, sokszor nehéz viszonyok között megdöbbenő pazarlással, gyönyörűbbnél gyönyörűbb zászlókat szereznek, hogy azokban a zászlókban tassák be hódolatukat a zászlókban kifejezett jutó vágyaknak, reménységeknek, eszményeknek. Tudom, hogy a hidegen mérlegelő, számító okosság ellene mond e pazarlásnak. Ez azonban mégsem tudom kárhóztani azt. Amikor az Ur Jézus Krisztus halála előtt Betániában volt, Mária szent pazarlással egy igazi drága Nárdusból való kenetet vevé azzal kené meg a Jézus lábait. A ház pedig megtelék illattal, a pazar áldozat illatával. Judás volt az, aki sajnálta ezt a pazarlást Krisztustól. És azt mondotta: Miért nem ták el ezt a kenetet háromszáz dénáron, miért nem adták a szegényeknek?

És Jézus volt az, aki pártjára kelt a pazarlást adakozónak: Hagyj békét neki, az én szemem idejére tartogatta ő ezt, mert szegények mindenkor vannak veletek, én pedig nem mindenkor vagyok. Nem sajnálom azt a pazarlást, amelyet becsületes magyar lelkek megindult lelküknek örömeivel arra áldoznak, hogy pártjára szépségbe öltöztessék azt a jelvényt, amely fajunk szeretetének, kulturális hivatásunk tudatának, reménységünknek az emberiség jobb jövőjébe vetett hitünknek összefogója.

hífejezésre juttatója. Nem igazi vőlegény az, aki a mennyasszonyi csokor árán akar takarékoskodni. És nem igazi magyar lélek az, amelyik itt akar fősvény lenni.

Azonban ne felejtjük el, hogy a legszebb zászló is szétmálló ronggyá válik, ha nincs kéz, amelyik tisztán tartsa és kar, amelyik magasra emelje. És csufsággá és gyalázattá változik át az a zászló, amelyet cserben hagyának és megtagadnak. Legyenek szépek és ékesek és lengjenek magasan zászlóink, de vigyázzunk, hogy folt ne érje őket és gondoskodjunk arról, hogy tábor legyen, mindig növekvő hatalmas tábor körülöttünk népünk, hitünk és kulturánk szolgálatára. *Aki megtagadja hitét és fáját, aki nem teljesíti kötelességét népe és egyházával szemben, aki erkölcsiében megbizhatatlan, beszédében tisztátalan, cselekedeteiben hitelen, annak nincs helye a zászlók alatt, amelyeket egy szegény nép gyermekei nélkülözések között is pazar áldozatkészséggel szereztek meg, amelyeket templomban imádságok között szenteltek fel és amelyekbe egy sir szélére sodort, halálra ítélte nemzetségnek hite van belefoglalva, hite az igazság, a szeretet örökkévalóságában. Vigyázzunk! Zászlóinknak dicsősége népünknek gyalázatává változik át, ha templomaink és iskoláink, hitünk és kulturánk védelméről nem gondoskodunk s úgy meg nem mutatjuk az egész világnak életakaratumkat és életre valóságunkat.*

A spártaiak minden esztendőben, egy ünnepnapon három énekkart formáltak életkor szerint. Az öregek karja így énekelt: Mi hajdan ifjak, erősek voltunk s hadban merészek. Melyre az ifjak karja így felelt: Mi most nagyunk erősek, s próbát akárkinek adunk. Utóljára a gyermekek karja így énekelt: Mi hajdan nagyok leszünk s mint ti, még többre igénykszünk. Nagy tettekre így buzdították fel egymás szívét.

Nemzetségről nemzetségre, így zendüljön föl, népünk ajkán is a hűségnek, az áldozatoságnak, a tisztaságnak éneke. A magasra emelt zászlók pedig, amelyek az egységnek és az összetartásnak jelvényei, véssék mélyen a mi lelkünkbe is azt az igazságot, amelyet egykor, válságos napokban nemzetének egy jeles férfija hirdetett: Ha egy nép körében nehéz és válságos napok idején, mindenki csak arra gondol, hogy a magát mentse, akkor pusztul minden és a halál martaléka lesz az a nép. De a nagy válságok idején fölébred a nép szívében a felismerés, hogy mindenkinek mindent kell áldoznia, hogy mindenkinek javai és lehetőségei megmentessenek, akkor mentve lesz minden. Ez pedig azt teszi, hogy se válságokon, se népeken nem tud egyéb segíteni, mint a szeretet. Az Istenszeretet és aki szere-

tetben marad, Istenben marad. Ezért nem lehet és nem szabad nekünk sem egyébben biznunk, csak abban a szeretetben, amely egyesít egymással, és egyesít Istennel. Ennek a szeretetnek a jelvénye legyen a ti zászlótok. Aztán ne mondjátok soha senkinek, hogy nem énekelünk. Akinek a szívében tiszta szeretet van az Isten iránt és az emberek iránt, az énekel. Krisztus tanítványaival akkor is énekelte, amikor a Gecsemáné kertbe ment, hogy reá készüljön arra, hogy megáldoztassék és életét adja váltságul sokakért. Ment, hogy meghaljon, de a halálból kihozza a feltámadást. Aki hisz Istenben és Krisztusban, az azért énekel, mert tudja, hogy a szeretet, az igazság, ha meghal is él. Így énekeljétek!

Vásárhelyi János.

Iskolai gyötrelmek.

A szeptember hónap mostanában nemcsak a szülők számára jelent nagy gondot az iskoláztatás révén, hanem a községek anyagi helyzetét is megbolygatja ugyancsak az iskoláztatás nehéz kérdéseivel. A sérelmek ilyenkor megújulnak és a követelések megsokasodnak a magyar községekkel szemben. A sok zaklatásból mint jellemző példát emeljük ki a háromszékmegyei Imecsfalva esetét. A kicsiny, mindössze 430 lelket számláló, szegény községnek másfél száz éves katolikus iskolája van. Az összes tankötelesek jól el tudnak helyezkedni ebben az iskolában. De a székelység nyelve és nemzeti kulturája ellen irányuló törekvések itt is megteremtették az állami iskolát. Ennek azonban nincs több növendéke 4—5 gyermeknél. Ez a körülmény állandó áskálódásra ingerli Viasu állami tanítót a katolikus iskola ellen. Most arra akarja a felsőbb hatóságok útján rákényszeríteni a kis falut, hogy az félmillió lejt megközelítő költséggel a 4—5 növendék számára pompás iskolát állítson föl. Az állami tanítóval — szomorú dolog — egy magyar ember is szövetkezett, aki ősi földbirtokát elpazarolta s most házáat akarja állami iskola céljaira a falu nyakába varrni. A hatóságok egyelőre a község érdekei ellen döntöttek, de a községi tanács tovább fogja folytatni a küzdelmet oktalan megnyomorítása ellen.

Az iparosok őszi jajszava.

Az erdélyi és bánáti kisiparosok Károly király elé viszik sérelmeiket.

— Szatmáron országos nagygyűlést tartottak. —

Erdély és Bánát kisipara súlyos válsággal küzd. Segélykiáltásukat eddig nem hallotta meg senki. A hatalom urai mindig csak ígértek, de a pusztuló kisipar érdekében nem tettek semmit. A veszedelem pedig folyton nő, a kisiparos kezéből kiesik a szerszám, nem bírja a súlyos adókat nem bírja a végrehajtók ostromát, kénytelen munkahelyét otthagyni, iparendélyét visszaadni és vagy más foglalkozás után néz, vagy pedig vándorbotot vesz a kezébe.

Az utóbbi időkben hol itt, hol ott gyűléseket tartottak. Legutóbb Sepsiszentgyörgyön mondták el panaszukat, azelőtt a petrozsényi munkásság tartott nagygyűlést. A múlt héten pedig egész Erdély és Bánát kézműiparosainak a képviselői Szatmáron gyűltek össze és két napig egyfolytában tanácskoztak azon, hogy mikép lehet megmenteni az ország kisiparát a végső pusztulástól. Két nap alatt kitergezték a kézműiparosság minden panaszát, sérelmét és megbeszélték azokat a tennivalókat, amelyek egy halálraítélt, de még mindig élni, dolgozni akaró társadalmi osztályt menthetnek meg a végső katasztrófától.

A gyűlés iránt az egész ország iparosai körében nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az ország minden városából megjelentek az iparosok kiküldöttek és a két napig tartó tanácskozásból fontos és nagyjelentőségű tanulságokat szűrtek le. A nagygyűlést az iparosotthon dísztermében tartották meg, amely erre az alkalomra zsufolásig megtelt. *Zima Tibor*, a szövetség elnöke nyitotta meg az ülést és élénk színekkel ecsetelte a magyar kézműipar válságát. Utána *Szabó Béni* kamarai képviselő, a brassói iparostestület elnöke megrendítő színekkel vázolta fel az utolsó tizenkét sovány esztendő történetét, ami alatt a hatalom urai a kisiparral nem törődtek, sőt megengedték azt, hogy a hatóságok emberei valószínű irtóháborút folytassanak a valamikor virágzó gazdag s még a külföldön is ismert erdélyi és bánáti kisipar ellen. A legnagyobb baj ott volt, — mondom *Szabó Béni*, — hogy a közterheket egyenlőtlenül és igazságtalanul osztották el, az iparosságot pedig úgy kezelték, mintha valamely afrikai gyarmat lakói volnának. Az adóvégrehajtók mint a sáska-

raj pusztítottak, nem gondolva meg, hogy ezzel az államgazdaság épületének az alapjait ássák alá.

Ezután *Szabó Béni* a folyton éljenő és helyeslő kisiparosság előtt beszélt arról, hogy a trónbeszéd egy új, egységes ipartörvény megalkotását helyezte kilátásba, de a kormány a trónbeszédben beígért törvényt mai napig sem valósította meg. Valószínűnek tartja, hogy a kamara őszi ülésein a törvényhozó házak elé terjesztik az új ipartörvényt. Ez lesz a kisiparosságnak az új kátéja. Mily helyt a törvénytervezet szövegét megismerik, az iparos vezetőknek mindent el kell követni, hogy az új törvény ismét ne a nagy iparosoknak, gyárosoknak, hanem a szegénységben, nyomorúságban és gazdasági válságban vergődő kisiparosoknak az érdekeit védje.

— Mindent el kell követnünk, — mondom *Szabó Béni* képviselő, — hogy az ország egész kisiparos társadalma, mint egy ember álljon sarkára és ne engedje, hogy ismét antiszociális és antidemokratikus legyen az új törvény. *Szabó Béni* képviselő beszéde a lelkek mélyéig meghatotta a jelenlévő iparosokat. Azután *Mónus Sándor* a határozati javaslatot terjeszti elő. Ebben a határozati javaslatban az iparosság felsorakoztatta az összes sérelmeit és kívánságait. Különösen hangoztatta a forgalmi adónak az igazságtalanságait és kérte annak az eltörlését. Amíg törvényhozási uton ez megtörténik, addig is rendeleti uton szüntessék meg ezt az adónemet. El kell törölni a belföldi készítményekre a luxusadót, újjá kell alakítani a kisember ellen törő adótörvényt, igazságosan kell elosztani a közterheket, meg kell változtatni az egész városi és községi adópolitikát. A városi taxák helyett vissza kell állítani a községi pótdadót, amely igazságosabb és amelyet három évenként állapítanak meg, illetve vetnek ki.

Különösen hangoztatja a határozati javaslat, hogy a hatóságoknak a kisiparosokkal szemben emberségesen kell bánni. Nem szabad többé megtörténni annak, hogy a kisiparos legszükségesebb szerszámjait, amikkel a kenyerét keresi meg, adóban lefoglalják és árverezték. Meg kell szüntetni azt a kiméletlen, embertelen adóbehajtást, amely a végső

beseredésbe sodorta a kisembereket. Kimélni kell a kisiparost, amely az államnak, az országnak mindenkor hű és becsületes alattvalója és adófizetője volt. Nem tönkretenni, hanem szociális intézkedésekkel, kisipari hitelkkel talpra kell állítani a nyomorgó iparoszustályt, amely ha segítünk rajta, anyagilag támogatjuk, akkor a legértékesebb és a legbecsületesebb tagja a társadalomnak.

Novák János gyergyószentmiklósi kiállított a székely iparosság üdvözlését tolmácsolta a nagygyűlésnek és arra kérte, hogy a székely iparosság által készített emlékirat főbb pontjait is foglalják bele a határozati javaslatba. Arra kérte a nagygyűlés vezetőjét, hogy az emlékiratot *Károly király* Őfel-

ségének nyujtsák át és nemcsak írásban, hanem szóban is ismertessék vele a pusztuló kisipar válságos helyzetét és kérjék meg arra, hogy az ország egyik legértékesebb társadalmi osztályát a katasztrófális helyzetből emelje ki. A határozati javaslatához hozzászóltak Benkő László, Reinhardt Gyula, Zsédei István, Perl Lázár, Agárdi István, Sztupjár Samu és Terge László. A két napos nagygyűlés után társasvacsora volt, amelyen szép pohárköszöntők hangzottak el.

Most már csak a hatalom urain van a sor, hogy a panaszokat meghallgassák, a sérelmeket orvosolják és a kisiparostársadalmat megmentsék a végső pusztulástól.

(o. d.)

KÜLFÖLD

Lesz-e európai államszövetség?

A Népszövetség mostani ülésén — amint már jeleztük — tárgyalás alá fog kerülni Briand francia külügyminiszter sokszor ismertetett hatalmas terve: az európai államok szövetsége. A közgyűlést megelőző bizottsági ülésen Briand részletesen ismertette tervét s a megkérdezett államoknak arra adott válaszáat, kérve a részletes tárgyalás elrendelését. Briand után Henderson angol külügyminiszter szólalt fel, aki rámutatott arra a sok nehézségre, ami a terv megvalósítását gátolja, egyúttal azonban maga is indítványozta a terv közgyűlési tárgyalását. Ezt a bizottság bizonyára el is fogja rendelni, de a közgyűlési tárgyalás nem jelenti a terv gyors megvalósulását, mert a közgyűlés legnagyobb valószínűség szerint külön bizottság elé fogja utalni a tervet s legelőbb egy év elteltéig addig, míg megint a nagygyűlés elé kerül. Akkor is nagyon kérdéses a sorsa, mert az európai álla-

mok belső nehézségei s egymással való feszült viszonya egyáltalában nem kedvez egy ilyen terv valóra válásának. Érthető tehát Briandnak az a szemellátható kedvetlensége, amiről a laptudósítások hírt adnak.

Kisebbségi tanácskozás Genfben. Az európai nemzeti kisebbségek rendes évi tanácskozása most zárult be Genfben. Az erdélyi magyar kisebbséget Ugron István vezetésével háromtagu bizottság képviselte, amely élénk részt vett a gyűlés munkájában. A tanácskozáson — a kisebbségek állandó sérelmein kívül — foglalkoztak az európai államszövetség kérdésével is. Erre nézve az a vélemény alakult ki, hogy bármilyen kívánatos is ennek a tervnek megvalósítása, erről mindaddig nem lehet szó, amíg a kisebbségi kérdés becsületes megoldást nem nyer. Ezt a felfogást teljes mértékben helyesnek érezzük. Hogy is lehessen szó világbékéről addig, amíg a kisebbségek polgári és politikai jogai, kulturája komoly védelemben nem részesülnek!

Nagy gyásza van a magyar közéletnek. Nagy csapás érte a magyar közéletet. Egyik legderekabb munkása s a magyar kormány oszlopos tagja: Vass József népjóléti miniszter ereje teljességében, 54 éves korában szívszélhűdésben váratlanul elhunyt. Az egyszerű iparos családból származott kiváló államférfi mint pap kezdte meg pályafutását és magasra emelkedett ott is. Az összeomlás után azonban részt kért a nemzet újraalkotásának nehéz munkájából is és fényes tehetségével s nagy képzettségével nem csekély részben járult hozzá ahhoz, hogy néhány év alatt Magyarország, ha területben s lakosságban meg is apadva, egyenlő jogu és rendezett életű tagja lehetett az európai népek társaságának. Különösen nagy érdeme a társadalombiztosító intézet megteremtése, amely intézet az ország mindenféle munkásának biztosítja megfelelő gyógykezelését és segélyezését betegség idejére. A magyar közönység osztatlan részvétellel s hatalmas tömegben vett részt kiváló vezére temetésén.

A német választások. Több, mint hétezer jelölt lépett küzdelembe a választásokon, ami azt mutatja, hogy egyéb nagyszerű szervezetsége mellett mennyire széttagolt a német nemzet politikai élete. Szerencsére csak a belpolitika terén. Mert külpolitikában — amint ezt Curtius külügyminiszter a napokban kifejtette — az egész nemzet osztatlan egységben áll a Stresemantól kezdett irány mellett, amely őszinte híve a békének, de féltő gonddal őrzi hazája visszaállított s az európai kérdésekben döntő súlyúvá lett tekintélyének.

* HIREK *

A katolikus nagy gyűlésen határozatot hoztak a népkönyvtárak megszervezése érdekében. Lelkes hangulatban és mind a katolikus egyház, mind az összmagyarság erkölcsi érdekeinek nézőpontjából nagy eredményekkel zajlott le Erdély katolikusainak kolozsvári kongresszusa. Az előadások változatos sorozatából kiemeljük György Gábor kásonaltizi plébános nagyhatású fejtegetését, amelyben rámutatott az erdélyi magyar falvak szellemi szükségleteire s ezek kielégítésének módjaira. Ez utóbbiak között ismertette a népkönyvtárak megszervezésének nagy fontosságát. Mi is évek óta hirdetjük a népkönyvtárak megszervezésének multhatatlan szükségét s azon vagyunk, hogy olcsó könyvsorozatainkkal, árkedvezményeinkkel megkönnyítsük a falusi vezető emberek munkáját. Örömminkre és elégtételünkre szolgál, hogy a katolikus nagy gyűlés színe előtt olyan kiváló lelki pásthor emelte föl szavát a nagy nemzeti feladat megoldása érde-

kében, mint György Gábor. Mindazoknak munkáját, akik a népkönyvtárak megszervezését célul tűzték ki, ezután is a legszívesebben támogatjuk a Magyar Nép rendelkezésére álló eszközeivel.

Koronatanács az ország gazdasági helyzetének megbeszélésére. Az ország súlyos gazdasági helyzetének megvilágítására közzöltük mult számunkban, hogy mekkora külföldi kölcsön nehezedik a népesség minden egyes tagjára. Hitelesnek látszó megállapítás szerint minden román állampolgárra csecsemőtől az aggastyánig hétezer lej tartozás esik a külföldi kölcsönökből. A belső adósságok ezt a számot jóval meghaladják. Manoilescu miniszter nem túlzott, mikor azt állította, hogy a romániai mezőgazdaságnak 65 ezer millió lej adóssága van. A Curentul című román lap szerint ez a gyászos körülmény egyéb, gazdasági bajokkal társulva, elkerülhetetlené teszi, hogy az ország helyzetét gazdasági koronatanácson megtárgyalják. A lap szerint mindenütt csak a nagy hiányokat látni. Veszteséggel dolgoznak a román szövetkezetek, veszteséget veszteségre halmoznak a vasutak, bányák és egyéb állami üzemek. A kincstár számára alig van egyéb jövedelmi forrás, mint az adó, amely az ipar és kereskedelem után a váltságba jutott mezőgazdaságot is maholnap tönkreteszi. Ezek elgondolása után a gazdasági koronatanács összehívását egy per-cig sem volna szabad halogatni.

Október 1-ig be kell fizetni az örökösödési illetéket. A pénzügyminiszter megállapította, hogy egyes pénzügyigazgatóságok nem hajtják be kellő eréllyel az örökösödési illetékeket. A pénzügyminiszter módot akar nyújtani mindenkinek arra,

hogy illetékét késedelmi kamat nélkül fizesse be és ezért mindazok, akik október 1-ig tartozásukat kiegyenlítik, mentesek a 9 százalékos késedelmi kamat fizetése alól.

Véres viszálykodás Dobrudzsában. Románia legdélibb tartományának, Dobrudzsának, a lakói túlnyomó részben bolgárok és törökök. A román kormányok mindent elkövetnek, hogy a tartomány népességi helyzetét megváltoztassák. A békekötések óta is sok román földmivest telepítettek oda. A telepítések súlyos károkat okoztak a törzsökös lakosságnak s ezért Dobrudzsában napirenden vannak a véres összecsapások. Különösen a bolgárok támadják nagy elkeseredéssel a román telepeseket. Közelebről is több telepesnek oltották ki életét.

Amerika még jobban megszorítja a bevándorlást. A munkanélküliség Amerikában is rohamosan növekszik. Amerika államainak kormányai egymásután adnak ki tiltó intézkedéseket a bevándorlás eleln. Az eddig engedélyezett számból is csak azokat bocsátják be, akik igazolni tudják, hogy Amerikában nem szorulnak segílyre, tehát akiknek kész munkaszerződésük vagy elegendő pénzük van a partraszállás alkalmával.

Kostoló a jövő háborújából. Berlin egyik külvárosának lakói utóbbi időben egyre-másra betegedtek meg valami különös szembajban. Az orvosok nem tudták megállapítani a tömeges szembetegség okát. A rejtély nemsokára megoldódott. Kiderült, hogy a kinos szembajokat mérges gázok okozzák. A közeli gyakorlótéren a katonák gázbombákkal gyakorlatoztak, a közönséget azonban elfeledték figyelmeztetni a veszedelemre.

Az örült fiú rémtette. A napokban borzalmas vérfürdőt rendezett egy örült ember a Nagyszalontai Cserepes tanyán. Albert Péter Emil cserepesi tanyáján dolgozott Albert Péter földmives. Albertnek két gyermeke volt, József a 24 éves fiú, és Mária a 17 éves leánya. A fiú már születése óta nem volt egészséges. Gyakran voltak szívrohamai s ilyenkor önkivületi állapotba esett. A rohamok azonban nem tartottak sokáig s legfeljebb egy óra alatt visszanyerte tudatát. Csütörtök délben azonban végzetessé vált a beteg a dührohama. A család együtt dolgozott a Cserepes tanya udvarán. Albert Péter felesége oda ment valamit a közelben dolgozó Józsefnek. A megszólításra, dühroham érte utol s a kezében lévő kapával odarohant édesanyjához, akit agyba-főbe kezdett verni. Az apa odakart rohanni, hogy lefogja fiát. József azonban, amikor észrevette apja fenyegetését, feléje fordult s a kapával addig ütötte, amíg eljutott a földön. Az anya is a sok féltéstől a földre roskadt. Közben a leány kijött a házból. Az apa személtre tért s oda szólt leányának, hogy menjen segítséért. Az örült József erre, aki közben Mária hugát kezdte köldökel dobálni, újból az apja felé fordult s addig csapkodta a kapával, amíg az öreg emberben eljutott a lélek. Az édes atyja ezt teljesen összeroncsolta. A szomszédok, noha észrevették a történetet, nem mertek az örült közeledni. Albert József átment a szomszédos udvarra és ott egy fejszeccsapással kettévágta a háziasszony, Mészáros fejét. Mindez azonban nem elég, hanem visszaroht a udvarra és felgyújtotta az udvaron lévő takarmánykazlakat. A Nagyszalontáról elindultak a

tűzoltók, Albert József amikor a tűzoltó sziréna bugását meghallotta megijedt és futni kezdett. Az emberek utána eredtek és addig dobták kövekkel, amíg összerogyott. Az örültet beszéltették a kórházba. Kihallgatni azonban még nem lehetett. Nagyszalonta környékén most senkisémm beszél másról, mint a Cserepes-tanyán történt rettenetes vérfürdőről.

Régi petróleumlámpák bevéltása. A vidéken példátlan elterjedésnek örvendő angol eredetű Aladdin petróleum gázizzófény lámpák beszerzése rendkívül érdekes módon egyszerűsödött és olcsóbbodott. Az angol gyár ugyanis berendezkedett régi lámpák anyagának feldolgozására és ezért most minden régi, használt, vagy meg nem felelő petróleum, spiritusz, benzín, karbid, stb. stb. lámpáért tekintet nélkül a lámpák beszerzési árára és jelenlegi állapotára darabonként Lei 500.— visszatérítést ad és ezt az összeget az Aladdin lámpa árából azonnal levonásba is hozza.

Ilyen módon tehát az Aladdin lámpát a legszerényebb jövedelemmel rendelkezők is beszerezhetik, mert az igen alacsony beszerzési árat, mely nem magasabb egy jobb fajta közönséges petróleumlámpa áránál — a lámpa rövid néhány hónap alatt teljes egészében visszatéríti, amortizálja.

A lámpabeváltás módozatairól díjmentesen küld értesítést az Aladdin talizmánnal a Román Aladdin Kereskedelmi r. t. erdélyi és bánáti képvisellete, Timisoara—Temesvár, IV. Str. Gen. Foch No. 31.

HARMONIUMOK

nagy választékban, művészi kivitelben már 10.000 lejtől kaphatók. — Németország legnagyobb és legjobb harmóniumgyárának képviselője

SIMON LÁSZLÓ

orgonakészítőnél,

aki orgona készítését, javítását és homlokzat-sípok készítését jutányos áron vállalja.

Cim: Simon László Cluj-Kolozsvár. Str. Brătianu (volt Király-utca) 24.

TANÍTÓK FIGYELMÉBE!

A „Minerva“ nyomdai és könyvkiadó vállalat kiadásában a napokban megjelentek a Kovácsi-féle *Rajzfüzetek* az elemi isk. modern rajztanításhoz (illusztrált utasításokkal ellátva). *Vezérfonal* a modern rajztanításhoz. *Földrajzi füzetek*.

Az illusztrált utasításokkal ellátott rajzfüzetek teljes mértékben segítségére vannak a tanítóknak; mindenben az állami tanterv szerint haladnak. A természet után való rajzolás vázlati mellett a tervezgetések, a képzeleti rajzok, hangulatos mesék mind, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek lelkében a rajzolás iránti kedv felébredjen s az eredmény ezen a fokon teljes legyen.

Az I. II. osztály anyagfeldolgozása az írva-olvasás és beszédértelem-gyakorlatokkal párhuzamosan halad; lépten-nyomon teret enged a gyermek képzelő és alkotó képességének. A III. IV. osztályban a természet utáni, a képzeleti rajzokkal és tervezgetésekhez bőséges utasításokkal szolgálnak a füzetek.

A földrajzi füzetekben a II. osztályban a *magyar nyelvű kifejezések* mellett a földrajzi fogalmak *románul* is meg vannak nevezve. A III. IV. osztály az áll. tanterv szerint *románul* van feldolgozva, lépésről-lépésre halad a tankönyvek anyagával. A fogalmak illusztrálásával a legteljesebb mértékben szolgálja a cél elérését. *Különösen a kisebbségi iskoláknak nélkülözhetetlen segédeszköz, mivel a földrajzi ismeretekkel párhuzamosan a gazdasági és történelmi vonatkozások különös pedagógiai érzékkel vannak beállítva, kifejező rajzokkal szemléltetve s a tanuló által elkészítendő térképvázlatokkal bevitve.*

A *rajzfüzetek* darabonként 8 lelt, a *földrajzfüzetek* 12 leiert és a *rajztanítási vezérfonal* 20 leiert kapható a „Minerva R. T.“ kiadónál (Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop—Brassai-u. 5. szám) 60 minden nagyobb könyvkereskedésben.

Az árkosi lövőtér ügye. A Háromszék-megyei Árkos községet nagy gazdasági veszedelem fenyegeti. Határának legértékesebb részén lövőtér akarnak berendezni a sepsiszentgyörgyi katonaság számára. Erre a célra nagyon sok kisgazda földesekéjét kisajátították. Az árkosiak végzetes hatása sérelméről Károly király is értesült. A király e hó 9-én meglátogatta Sepsiszentgyörgyöt. Ez alkalommal báró Szentkereszty Béla kamarai képviselő kihallgatáson jelent meg az uralkodó előtt s azt a kérést intézte ehhez, hogy a lövőtér céljaira kisajátított földeket adják vissza a székely gazdáknak s a katonaság számára keressenek alkalmasabb helyet. Ófelsége megértéssel hallgatta meg a háromszéki székelységnek br. Szentkereszty által tolmácsolt panaszait s megígérte, hogy lehető legrövidebb idő alatt magánkihallgatáson fogadja Szentkereszty bárót, ahol alkalma és módja lesz a háromszéki székelység sérelmeinek tüzetesebb és részletesebb tolmácsolására.

Tanoncelhelyezés. A Székelyek Kolozsvári Társasága fölkéri mindazokat a székely szülőket, akik gyermekeiket ipari pályákon elhelyezni óhajtják, hogy a társaság titkári hivatalát erről egy lev. lapon mielőbb értesítsék.

A társaság jelenleg elhelyezhet a szabóiparban 3, diszúvegező szakmában 2, rézöntőnek 2, kovácsnak 7, cipésznek 2, takácsnak 2, fűszerkereskedőnek 2, kerégyártónak 4, molnárnak 2, asztalosnak 5 tanulót. Megjegyezzük, hogy a fiúk 14 évesnél fiatalabban és 16 évesnél idősebbek nem lehetnek. — Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 32. Titkári hivatal.

Művelődési mozgalmak

ELŐADÁS LEMHÉNYBEN. A lemhenyi műkedvelő ifjúság jó-tékonycélu műsoros estélyt rendezett. Szerepeltek: Szilaj Kata, Tóth Erzs, Tóth Ferke, Németh László, Lukács Matild, Lukács Margit, Hella Gizike, Dénes Lázár, Dénes Gyuri, Lénárth András, Lukács Maris, Mátyás Vilma, Zsigmond Maris, Mátyás R. Kovács István, Mátyás Albert és Keserű Péter. Az estély anyagi-lag és erkölcsileg jól sikerült, amiben nagy része van annak, hogy a vidék magyarsága megjelent Lemhényben.

DALESTÉLY. A Nagykárolyi Református Egyházi Énekkar szeptember hó 7-én, vasárnap este 8 órai kezdettel műsoors dalestélyt rendezett, tánemulatsággal a Protestáns Társaskörben, amelynek műsora a következő volt: 1. Jelige (Bőjthe) Éneklő a Ref. Egyházi Férfi Énekkar. 2. Megnyitó beszéd: tartotta Güezy Sándor ref. lelkész. 3. Népdalok énekelte a Református leányénekkar. 4. A lírai költő (monolog). Előadta Kovács Lajos. 5. Székely dalok. (Veress G.) Előadta a Ref. egyházi férfikar. 6. Magyar simphonia. (Kozma Andor) Szavalta: Márton Ferenc. 7. Esik az eső... énekelte: a Ref. vegyeskar. 8. Valahonnan idehallik: Előadta a Ref. egyházi énekkar. 9. Petőfi verseket adott elő Márton Ferenc. 10. Vékony héja... énekelte a vegyeskar. 11. Téli nóta. Énekelte a Ref. egyházi énekkar. A szépen kifinomodott hangú énekkar szerepléseit, valamint a műsor többi szereplőinek nívós előadásait a megjelent szépszámú közönség nagy tetszéssel és szünni nem akaró tapssal honorálta. Az énekkarokat Bőjthe János karmester nagy hozzáértéssel dirigálta.

JÓTEKONYCÉLU ELŐADÁS FELENYEDEN. A felenyedi műkedvelő ifjúság nagy sikerrel adta elő a ref. kulturház alapja javára a „Gyimesi vadvirág” c. népszinművet. A darab minden szereplője kitűnően megállotta helyét és a jelen volt nagyszámú közönség lelkesen ünnepelte az előadókat. A rendezés és betanítás fáradságos munkáját Czövek Róbert ref. lelk. végezte.

Cereसान

A gyökér-élelmiszer Szász-Országos
 BIZTOS HATÁSÚ
 Bármely munkamegteremtés teljesítéséhez előfeltétel

PHARMA Studerus & Co. Bucuresti II. Str. Spiru Haret Nr. 5.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Hogyan védekezzünk a porüszög ellen?

A gabonafélék termését, amint tudjuk, kétféle üszöggomba betegség szokta tetemesen károsítani.

1. A köüszög; másképen бүдös vagy zsiros üszög.

2. A porüszög, illetve ennek egyes alakjai. A köüszögfertőzés ellen a legtöbb gazda már régóta rendszeresen védekezik rézgálic csávázással, újabban higanyos oldatokkal s folyékony s porcsávázó szerekkel (Porzol). A porüszöggomba fertőzéssel szemben azonban mindezen csávázószeres hatástalanok, mert ezek fertőzése úgy történik, hogy a porüszöggombák csirái a levegőből a gabona virágjára kerülnek s innen a kifejlődő mag belsejébe jutnak, ahol vékony fonalszerű képződményt alkotnak. A mag belsejében levő ezen gombacsirát semmiféle külsőleg ható csávázószer el nem pusztítja s az elvetett magból a növényvel együtt kifejlődik a gomba is és a képződő kalászt illetve magot megfertőzi s tönkreteszi, sőt a csepléskor az egészséges magot is bepiszkítja.

A porüszögfertőzés ellen egyedüli védekezési mód a vetőmagnak melegvizzel való csávázása. Ez az eljárás nálunk még kevésbé terjedt el, azért akarom azt gazdatársaim előtt ismertetni. A múlt esztendőben ősziárpa vetésében igen nagy volt a porüszöggombák, úgy a kiesélt mag is egészen piszkos volt. Egy búzaféleségemben szintén igen erős porüszög fertőzőselem volt. Ezért az ősszel elvetett ősziárpa vetőmagot melegvizzel csáváztam s az eredmény nagyon jó, mondhatni teljes volt,

mert idei vetésemben porüszökös kalászt alig lehetett találni.

A csávázás úgy történik, hogy a vetőmagot először 4—5 óra hosszat 28—30 Celsius fokú vízbe beáztatjuk, majd innen kivéve 10 percig 50—52 C. fokú vízbe áztatjuk. Ezen utóbbi áztatás némileg körülményesebb munka, mert ha a víz melegebb, leforrázhatjuk a magot, illetve a csirát, ha pedig hidegebb, nincs meg a gombaölő hatása. Viszont, ha a hidegebb vetőmagot a megfelelően felmelegített vízbe öntjük (dészába, kádba, vagy teknőbe), a víz lehül, úgy, hogy én üstön melegebb vizet is tartottam készen s azt lassan öntöttem a beáztatott magra a teknőbe, folytonos keverés közben s állandóan hőmérővel mérve a hőfokot. A 10 perc leteltével kosarakkal kimerítettük a vetőmagot s miután a víz lecsurgott arról s kissé kiszikkadt, ponyvára terítve szárítottam néhány napon át. Az őszi időben a magot teljesen megszáritani nem lehetett, de ennek a vetésnél, kikelésnél, illetőleg az árpa fejlődésénél hátrányát nem tapasztaltam.

Megjegyzem még, hogy az idén tavasszal említett ősziárpából vetettem egy kisebb területet kísérletül melegviz csávázás nélkül is, de bizony abban jeletékeny porüszögfertőzés lépett fel. Ajánlom tehát gazdatársaimnak, hogy porüszögfertőzés esetén feltétlenül alkalmazzák a melegviz csávázást, ha pedig nagyobb mennyiségű vetőmagnál ez nehézségbe ütköznék, úgy legalább kisebb mennyiséget csávázzanak, melyből a következő évre üszögmentes vetőmagot nyerhetnek. *Boros Béni.*

Adómentes cukor a méhészek számára. Az Erdélyrészi Méhész egyesület közli a kolozsvári méhészeti felügyelő információja alapján, hogy a földművelésügyi miniszterium a mezőgazdasági miniszter útján adómentes, de adómentes cukrot bocsájt a méhészek rendelkezésére, hogy az in-

hosszú télen el ne pusztuljon. A cukrot igénybe venni óhajtó méhészek a községi előjárósággal tartoznak igazoltatni, hogy hány méheslád felett rendelkeznek. A kérés az igazolvány kíséretében az illetékes mezőgazdasági kamarához nyújtandó be és a cukrot a méhészeti felügyelő információja szerint a

mezőgazdasági kamara szolgáltatja ki. A cukor denaturáló anyagát illetőleg a méhészeti felügyelő nem tudott felvilágosítást adni, hogy az homok-e, vagy fűrészpor, az árát illetőleg is csak annyit tudott közölni, hogy az kg-ként kb. 7 lei-el lesz olcsóbb a rendes cukor áránál.

MULATTATÓ

BOLDOG ŐSZ VAGYA.

*Perzselő tüzét a Nap bár
dusan önti még miránk,
hanarosan érezzük majd:
hűvösebb az égi láng.*

*A fák még zölden kacagnak,
bennük a Nap heve él,
de már itt-ott haldokolva
lehull róluk egy levél.*

*A Nyár számára megnyílnak
bus koporsófüdelek,
s sáros, kopott csizmájában
felénk az Ősz közeleg.*

*S hajhós nyári öröm után
jönnek őszi bánatok, —
bánat-felhők, csöpp egünkre
csöpp csapatban szálljatok.*

*Az év mindegyik szakában
földöntulin szenvedünk,
legyen egyszer mosolygós-vig
a mi őszi szent egünk.*

*Méla Ősz, szeress bennünket,
hadd higgye, ki itten él:
bár gondunk-bajunk ezer van,
lesz még szőlő, lágyn kenyér!*

Aradi-Szabó István.

Fecskék.

A boszniai háboru idején történt, a novibazári táborban.

Őszeleji alkonyat volt. Ahogy a tábor udvarán és a zugó viz partján a napi dolog végeztével álmodoztak a katonák, kisdud fekete felleg jelent meg az égen, a magas hegyek ormai között. Magyarország felől jött és igen nehezen haladt. Egyszer csak keringélni kezdett a völgy fölött.

— A fecskék, a fecskék! — kiáltotta a sok bakagyerek — jönnek Magyarországból!

Csakugyan azok voltak, Isten madarai, akik Kisasszony napja körül szoktak utra kelni, hogy meneküljenek a tél elől. Jókora raj volt és amint forogva röpdöstek a levegőben, látszott már rajtuk, hogy éjszakai szállást keresnek. Mert ez után a völgy után ismét nagy hegyek következtek, a Balkán hegyes vidékei,

oda bizony egy kis pihenés szükséges. Nem volt akkor a kis pár száz emberes táborban szem, amely ne ezeket az apró légi madarakat nézte volna. És oda jöttek pihenni a fabarakok tetejére. Ott volt a szomszédban a török város, oda is mehettek volna, de nem mentek, mert hiszen magyarországi utas idegenben nem szállhat máshoz, csak magyarországihoz. Hármás, négyes sorával ülték végig a tetőket; a kerítésekre, az ereszgerendákra is jutott a seregből és tele volt csipogásukkal az egész környék. A katonák meg néztek föl rájuk és beszéltek hozzájuk, kérdezve, hogy mi ujság otthon, kis fecskék? Ugy-e nehéz volt az utidáig a csunya hegyeken keresztül? A szegény kis vándorok csak csicseregtek a kérdésre úgy, ahogy ők tudnak, de az tökéletesen úgy hallatszott az elepedt füleknek, mintha magyar beszéd lett volna. Mert arrafelé nem lakik a fecske, általában nincsen apró madár. Nincsen ott semmi. Sasok és ölyvek birodalma az. Azonban csak most mert volna jönni a sas vagy csak egy ölyv is! Halálok halálát nyerte volna ez estén, mikor az édes apró magyar vendégek az eresz alatt beszéltek. Ameddig csak beszélgettek, mindvégig lesték a szavukat a katonák, mignem a kis törődöttek elaludtak ott a tetőszélen, az ereszek gerendáin és a párkányokon. A barakkok szobáiban nem volt ez este lármá, hanem csak beszélte egymásnak a nép boldogan, hogy lám, hát erre jöttek. Hogy bizonyosan tudták, hogy erre kell jönniök. Talán otthonról üzentek is velük, mert az ilyesmi lehetséges. A fecskék az Isten madarai.

De azért még nem riadt az őrségen a körül, mikor már ébren volt a nép, hogy a fecskék után nézzen. Szerette volna azt mindenki látni, hogy hogyan indulnak tovább messzi utjukra a kicsi magzatok.

Azzal azonban senki sem számolt, sem ember, sem fecske, hogy miféle szelek lakoznak a fekete hegyek katlanáiban. Elővágonnan, észak felől, éjjél után a nagy hidegség és havat hozott, amely belepte a tetőket, a barakkokat és igen nagy hideg lett egyszerre. Ami a fecskéket illeti, javarésze ott hevert a földön megdermedve, kifagyva szépen. Némelyik, ahogy elállta általában gyenge testét a fagy s lebukott a barakk tetejéről, még vergődött valamieskét s nem épen a fal tövébe dermedt meg, hanem szárnyaival verte a havat és odább akart menni a szegény állat, mert tudta, hogy neki utja van valamerre.

A bakanépség pedig ott türelmetlenkedett barakkajtóban és el volt fagyva az ő szívében minden virág és nem mert kilépni az ö kűszöbén, mert akkor szeges lábbelijével elvált fecskére taposott volna. Időbe telt, míg a hó úgy átugrálták a dermedt testeket. Új, újabb kéreg szorult a lelkek fölé. Egyik köztük nagy busan ott lépegetett a fecskék közt. Megértelt a hóba, fölvetett egy fecskét és nézte, két tenyerében.

— Nini, — mondta — még meleg.

Két nagy tenyere volt ennek a fiúnak. Pár percre és durva a tenyér, de annál melegebb a kéz, amely alatta lüktetett. Ebbe a két tenyérbe fogta a madarat. Tenyere melegétől a madár éledt. Szemeit fölnyitotta és a mi bakanépséget nagyot ordított.

— Emberek, élnek még a fecskék!

És szinte tülekedve, egymást előzve rohant meg a katonanép a hóba fagyott fecskéket. Ki mennyit birt, annyit szedett fel a hóba. Káplár ur Ördögh pedig kiadta a parancsot, hogy fűtsön a barakkban, mert csak tud, mert meleg kell ide. A sok katonának pedig hordta be a fecskét, az asztalokra a táborba, és keszkenővel, fehér ruhával, miegyesével terítgette és akadt, aki fején csókolta a madárát, a száján keresztül igyekezett a lelket lehelni. Nem maradt a tábor udvarán elhullott fecske egy sem, csak amely a végleg elhalt. Emezek meg a barakkszobákban egymásután nyitogatni kezdték a szemeiket. Jaj, de nagy öröm volt ez a fiúknak!

— Nézd, már éled!

— Hát az enyim? Ni, hogy mozdul!

Mozogtak csakugyan a kis állatok. Volt, aki már felült az asztalon és széjjelt tekintett. A gyöngyös szeme van a fecskének; kis gyöngyben le van rajzolva az, akire éppen néz. Hordta a sok katona nekik a komiszert, és az erőre kaptak közül már volt olyan is, amely feléje nyult. Víz is

vitték nekik csajkákban, de hoztak feketekávévét is. Mert hogy a bakanép igen szerette a feketekávévét, amibe komisz kenyeret aprított, a barakkszobák haditanácsa hasznos tápláléknak vélte ezt a fecskék részére is.

Jó volt-e, vagy sem, nem tudni, de annyi bizonyos, hogy egy-kettőnek kivételével mind életre jött a fecske. S a kis állatok mintha tudták volna, hogy hol vannak. Egy sem vadult meg, egy sem röpdösött, a falnak, hanem ott-hon volt valamennyi. Összeázott szárnyaikat a legfinomabb eszközével: a fogkefével tisztogatta a baka. Azután mindenkinek a fecskéit ott laktak azon a délelőttön az ágyon. Más század állt ép aznap szolgálatban, hát szabad volt a nap és kedve szerint becézhetette kis magyarjait a nép. Gügyögtek nekik a katonák, mint ahogy apró gyerekek szokás. Rá válaszul csipogtak a fecskék és a durvalelkű parasztkatona szinte siránkozva mondta nekik:

— Mért nem úgy mondd, hogy érteném, mid fáj?

Dél felé az idő kiderült, a szél abbamaradt. Tenyéren vitték ki az udvarra a fecskéket és azok felrebbentek onnan a tetőre. Ott beszelgetni kezdtek s várták a társukat. Sokat hoztak ki a népek és ezek el is mentek aznap délután.

A gyengébbje azonban még az éjszaka is ott hált. Betette a katona az elgyötört, az elárvult kis madarat az inge kebelébe és együtt aludtak, a háborúra esküdt legények és a kis madárnak a szíve egymáson dobogott. Másnap aztán mind elment. Hézső Sándor káplár eresztette el az utolsót. Fölvágott a magasba a madár, néhányszor körültekintette a tábor, azután megindult a társai nyomán.

— Eredj, csak eredj, hálátlan, — kiáltotta utána Hézső, pedig voltaképen annyi könnyű pergett a nagy veres szakállába, hogy az sem bírta állani: arról is lepergett.

Tömörkény István.

Történetek * Adomák

Osztozás.

Az emberek a falu szélén egy erdőben a fa alatt egy diót talált. Az enyém a dió, — szólt a dió — mert én láttam meg. Nem igaz! Engem illet, mi-

vel én vettem fel a földről, — felelé a másik.

És egyszerre elkeseredett verekedés támadt köztük a dióért.

— Kibékítek én titeket, — szólt hozzájuk egy férfi, aki éppen akkor érkezett oda és megértette, hogy miért tépik egymás haját. Leült a két gyerek közé, feltörte a diót és így szólt:

— A diónak fél haja azé, aki először látta meg, míg a másik fele azt illeti meg, aki felvette. Ami pedig a belét illeti, azt elvesszem én azért, hogy igazságot tettem köztetek.

Ilyen a vége minden pereskedésnek!

Balogh Ignác.

Tanácsadó

Minden tanácskerő levélhez mellékelendő 20 lej.

Lesoványodott, erőtlen, vérszegény, tüdőbajos betegek részére áldás a Grasin erőtápszer. Lapunk hátlapján levő hirdetésünkre felhívjuk figyelmét.

M. K. Feltétlenül igaza van, hogy a nyugdíjához mindenkinek joga van és az állam köteles azt pontosan kifizetni, de itt rendkívüli eset van, nincs pénz és nem gondoskodnak a pontos nyugdíjkifizetésekről. A tartományi igazgatóságnál, a miniszteriumokban jól tudják ezt, de komolyan még nem segítettek. Ha többen is vállalják, indítsák meg az aláírást, hogy terjesszék panaszukat a Népszövetség elé, ott talán tenni fognak valamit, hogy ez a lehetetlen állapot megszűnjék.

G. A. Csikszereda. Kérdés: Van egy ötéves almafám, mely a tavaly szép termést adott. Ugyanakkor hangyák ellen törzsére gépolajba itatott rongyot csavartam, mely meg is akadályozta kártevésükben. Nem gondolva arra, hogy ez valami utóhatással lesz a fára, ez évben is rajtahagytam és most a fa levelei sárgulni kezdtek. Okát kutatva azt tapasztaltam, hogy az olaj a kötés alatt a kérget teljesen átjárta. Megmenthető-e a fa vagy nem?

Felelet: Ugy a petróleum valamint a kátrányfélék és azok származékai többé-kevésbé károsan hatnak az élő növényre. A tiszta petróleum egyike a leghatásosabb rovarölő szereknek, de higitatlan állapotban árt a növénynek is, különösen a zöld és még gyöngéd növény részeknek. Ezért nem szokták a petróleumot tiszta állapotban alkalmazni, hanem higitják, vagyis emulziókat készítenek belőle. Az emulzió vizzel higitható és ilyen higitott állapotban már kevésbé ártalmas a növényzetre. Hasonlóan ártalmas az élő növényre a kátrány és a belőle készült karbolineum is, amelyet szintén csak higitott állapotban szabad alkalmazni. A gyümölcsfakarbolineumot csakis télen, a nedvkeringés teljes nyugalma alatt szabad a fa kérgére kenni, mert a nedvjáramlás idején

alkalmazva árt a fának. A mi azt a kérdést illeti, hogy megmenthető-e még a fa, attól függ, hogy a fa kérge egész kerületében körskörül elpusztult-e vagy sem? Ha csak egyik részében halt el a kérge, akkor a fa életben maradhat, de ha a kéreg körskörül elpusztult, akkor a fa ki fog száradni.

P. B.
G. L. Zs. Ha szolgálója megbetegedik, a gyógyítási költség fedezése a következő feltételektől függ: ha a leány szolgálatából kifolyólag betegedett meg, Ön köteles a rendes béren kívül a gyógykezelés költségét teljes egészében fizetni, sőt felgyógyulása után is még három hónapig fizetnie kell azt az összeget, melyet azelőtt szolgálatáért fizetett. Ha a betegségért kizárólag szolgálója a hibás, Önnek semmi kötelezettsége vele szemben nincs. Ha a betegségért senki sem felelős, a törvény egy hónapi gyógykezelés fizetésére kötelezi a munkaadót.

B. J. Nem írja, hogy milyen diója van; vékonyhéjju, vagy vastag, továbbá arról sem tesz említést, hogy mekkora mennyiségben áll rendelkezésére. Így természetesen pontos adatok hiányában nem tudunk választ adni.

B. N. N. Amennyiben nem írta meg, hogy milyen bankról van szó, nem tudunk felvilágosítással szolgálni arra nézve, hogy a kért intézet megbízható-e és hogy eljárásában tényleg rosszul viselkedett Önökkel szemben, vagy félreértésről van szó. Kérjük következő levelét írja alá, mert névtelen levelekre sem mi, sem más szerkesztőség nem szokott válaszolni.

D. F. A régi magyar munkakönyvek kicserélését, törvény nem írja elő, tehát az nem kötelező. Mégis sokan váltottak román könyvet, melynek kiállításai illetéket az illetékes ipartestület saját belátása szerint állapítja meg. Itt Kolozsváron például bélyegilletékekkel együtt 87 lejbe kerül. A háromszáz lejt itt a munkakönyv kicserélésénél nem követelik, de amint mondtuk, ezt az ipartestületek vidékenként más módon állapítják meg.

Szerkesztői üzenetek

Sch. M. Pankota. V. m. I. M. kőfalva. B. J. Szurdok. A. Tölgyes. H. J. Kézdivásárhely. O. M. Erzsébetváros. G. J. Csanu. S. J. Bánlak.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tisztelőtünket; hálaikat és köszönetüket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

„Tasnád”. Ajánlatát mérlegeltük tárgyává tettük, azonban ingyenes tanácsadást nem adhatunk, mert mi a szakértőnknek minden tanácsadásért fizetünk és a költséget valahonnan fedeztetni kell. Kivételesen azonban, ha a tanácsadó nagyon szegény, a tanácsadás költségétől elfektünk. *J. L.* Egy kgr. „Porzol” ára 10 lej. Beszerzési források a lapunkban megjelent hirdetésben megtalálhatók.

B. F. Konopi Buzát beszerzési Konopi Kálmán gazdaságfőnöködvs. posta Conop, jud. Arad. Az árát pontosan nem tudjuk, de hát sziveskedjék egyenesen megadott címtől megkérdezni. Egyébként „Porzol” kísérletet Önt is előjegyeztük illetve a gyártót értesítettük s a kísérleti anyagot azóta bizonyára meg is kapta.

A következő befojt pénzt nyugtázzuk. Gazd. Egyesület Gyergyószentmiklós 175 (r. 1930 dec. 31-ig), Hitelszövetkezet D. 340 (r. 1931 dec. 31-ig), Sz. G. B. harvajda 95, G. A. Rév 175, S. Szárhegy 175, A. J. Gyimesköz 175, D. M. Tusnád 137, M. G. H. vég 170, T. G. Kézdiszászfalu Dalkör Zágon 175, G. M. B. 170, G. M. Nagyajta 170, Sz. Szentivánlaborfalva 325, R. Berekszó 140; T. M. Maros 135, Dr. G. L. Erzsébetváros S. J. Dészfalva 175, F. P. R. 175, R. F. Dicsőszentmárton K. J. Bethlenháza 160, L. J. P. monostor 175, B. R. Nagysz. 175, H. F. Hidalmás 175, F. Egeres 175, V. J. Maros. rály 170, L. J. Mezőberges. Lej.

Gazdák, szervezkedjétek!

Minden magyar ember jegyezze jól meg,
hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„Minerva Biztosító” R.-T.

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadta
Korábbi korábbi korábbi korábbi korábbi korábbi

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér)

9.

Fiókhintézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilágycseh
Jibou-Zsibó, Zălau-Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagyenyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagyenyed és ennek
Uioara-Marosujvári fiókhintézete. —

Saját tőkék:

60,000.000 Lei.

Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben
és legpontosabban eszközöl. —

Engedélyezett devizahely.

A „MINERVA” legújabb könyvei:

Pásztortűz könyvtára:

16 sz. Kovács László: Történet a férfiről. Füzve	80 —	lej.
Kötve — — — — —	120 —	lej.
17 sz. Nikodémusz Károly: Jó asszony volt a kománé. Füzve 80 lej. Kötve — — —	120 —	lej.

Magyar Nép könyvtára:

39 sz. Szondy György: Állatok, virágok — —	20 —	lej.
40 sz. Második szavalókönyv — — — —	18 —	lej.

Magyar Ifjúság könyvtára:

11 sz. Csűrös E.: Fű kizöldül ó sirhanton (novella)	20 —	lej.

A pénz előzetes beküldése után portómentesen küldi a Minerva
könyvesboltja Cluj-Kvár, Str. Reg. Maria (Deák Ferenc-u.) 1. sz.

Gazdák!

Az ideai termés talajotoknak ismét sok tápanyagát vonta el. Ezen tápanyagok legfontosabbika:

F O S Z F O R S A V

melynek a talajban való mennyisége határozza meg a termés nagyságát.

Hatása a gabonaneműeknél:

- az egyenletes kelésben,
- az erőteljes bokrosodásban,
- a szárnak erősödésében (a megdőlés megállításában)
- a bő kalászképződésben,
- a tökéletes magképződésben,
- az érés siettelésében,
- a termés fokozásában nyilvánul meg.

Ezért idejében kell a foszforsav pótlására gondolni.
Ezt elérjük, ha 16—18%-os könnyen oldódó

Szuperfoszfáttal

trágyázunk.

Alkalmazzunk holdanként 150 kilogrammot,
ez fokozza a mennyiséget, javítja a minőséget és
tosítja a jövedelmezőséget!

Szerezzük be idejében szuperfoszfát szükségletünkkel!

Kapható:

„MARASEȘTI”

S. A. R. ptr. Industrii Chimice
București Cal. Victoriei 29. sz.

„PHÖNIX”

Fabrice de acid sulfuric și produse
chimice S. A. Baia Mare-Nagybánya

Szuperfoszfát és egyéb Műtrágyázást Terjesztő iroda, Cluj-Kolozsvár, Str. Avram Iancu
(volt Petöfi-utca) 3., Postafiók 90., és az összes gyári képviselőknél.

Régi lámpáért — új lámpa

Fizetünk 500 L.,

egy régi, használt (petroleum, spiritusz, benzín, kerozin stb.) lámpát cserében az általunk most kiadott 50,000 ALADDIN lámpa valamelyikének beszerzéséért. —

Az Aladdin lámpák teljesen automatikusak. Levegőprézés (pumpálás) és előmelegítés nélkül működnek. — 94% levegővel és 6% petroleum-gázzal 80 gyergyerősségű hófehér izzó fényt árasztanak. Zajtalan, szagtalan, korommentes. Egyszerű kezelés. Szép és elegáns. Tűzbiztos és robanásmentes. Öt évi gyári szavatosságot vállalunk.

Ismertetést
az

Aladdin

talizmánnal ingyen és bérmentve küld az erdélyi és bánáti vezérképviselőt:

**Román Aladdin
Kereskedelmi Részv.-Társ.**

**Timișoara
Temesvár**

Str. General Foch 31 szám
és 18 számú lámpabeváltó osztálya. ☺

Rossz lámpáért — jó lámpa.

Lesoványodott, erőtlén,
vérszegény, lüdbajos
betegek részére áldás a

„GRASIN“

erőtápszer. — Étvágy ja-
vító, erősítő, vérképző
hatása szembeütő.

Kapható: gyógyszerárakban és Dr. Nagy Árpád gyógyszerárában
Cluj-Kolozsvár, Calea Moşilor. — Egy doboz 120 lei. Postán küldve
135 lei. Egy teljes kurához 5 doboz 600 lei bérmenlve, utánvétellel.
Használati utasítás minden dobozhoz mellékelve.

„Transsylvania“ Bank Rt

Cluj-Kolozsvár.

Fiókintézetek:

Torda,
Gyulafehérvár,
Marosujvár,
Maroshévíz,
Ditró,
Mócs

Gyergyószentmiklós,
Csikszereeda,
Csikszentmárton,
Kézdivásárhely.

Kirendeltségek:

Aranyosgyéres.

Elfogad betéteket, leszámítol
váltókat és bárhova
teljesít átutalásokat,
meghitelezéseket.

**Aranyosgyéresi
Agyagipar R.-T.**

Ajánlja elsőrangú földgázzal
égetett hornyolt és hódfarku

tetőcserepét,

normál és németméretű

fali és kuttégláját

valamint elsőrendű különböző
méretben készült

alagcsöveit.

Cég és iroda: Turda-Torda.
Telefon szám: 107.

Keleti Ujság

Erdély
legolvasottabb magyar lapja

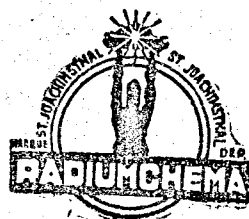
Tartalmas, Megbízható,
Szórakoztató

Az Orsz. Magyar Párt
hivatalos lapja

**CSEKJÉSI:
Szegény ember gazdasága**

A
vadontermő gyógynövények
gyűjtése és értékesítése 40 lei.

Minerva könyvesbolt
Cluj-Kolozsvár,
Str. Regina Maria (Deák F.-utca) 1.

A „Radium“ az egészség gyógyforrása.
Csakis

„RADIUMCHEMIA“

tartalmaz valódi, a cseh állam által garantált St. Joachimshali radiumelemet.
Óvakodjunk silány utánzatoktól! — A gyenge besugárzású „Radiumchemia“
gyógypárnácska a fájdalmas testrészeire való egyszerű ráfektetéssel **gyógyít**
fájdalmat megszüntet és regenerál!... — Ezen háziszert világjáró
orvosprofesszorok többek között a következő betegségek ellen használják:

Rheuma	Bőrbetegségek	Tüdőbaj
Köszvény	Purunkulások	Asthma
Ischiás	Mindennemű felfújások	Béniulás
Vese	Izületi gyulladások	Sápkór
Epe	Gennyes folyamatok	Vérszegénység
Lép	Gyulladásoz folyamatok	Hasi vizitor
Máj	Taberkulotikus meg-	Operáció utáni fá-
Neuralgia	betegedések	dalmak
Neurasthenia	Érelmeszesedés	Fogfájás és foghú-
Migrán	Korai öregedés	sorvadás
Gyomor	Golyra	Szembetegségek
Sömör	Női bajok	stb. stb. esetekben
	Cukorbeteg	

„RADISAPON“

A valódi St. Joachimshali rádiumot tartalmazó szappan. — Hatása a bőrre különösen az arc-
fejbőrre és a hajra ugyanaz, mint a „Radiumchemia“-nak az egész emberi szervezetre. Akárcsak
ugyancsak állandó. Kapható minden gyógyszerárakban. Ingyenes felvilágosítást nyerhet és beszerezheti

Kolozsvári központosító: **IFJ. SZELE MÁRTON, Strada I. Rafiu 3. sz.**

Bistrita-Beszerce: Gellner Emil. — Oredea-Nagyvárad: Lederer Ervin, Str. Moldova 20. — Bors-
Déva: Sámuel Máttyás. — Lugoj-Lugos: Cséry Vilmos. — Targu-Mures-Marosvásárhely: Dr. Erd-
Emil. — Dej-Dés: Sztójka László. — Alba-Julia-Gyulafehérvár: Weill Béla. — Brassov-Brasov-
Weisz Emil Str. Hirschler 19. — Dumbráveni-Erzsébetváros: Klein Gyula. — Sighisova-Seges-
Wilhelm West. — Timisoara-Temesvár: Gaenger Miklós, Str. Telegrafului 6. — Sibiu-Nagyvárad:
A. Reiner. — Simleul-Silvaniei-Szilágyosmlyó: Hosszu József. — Resita-Resica: Glückmann Farkas

Romániai igazgatóság: Révész Ignác, Arad, Str. Consistorului 51.